

Cicerowedstrijd 2017-2018 – ronde 1

De senectute, 35b - 38a

Letterlijke vertaling

Aan de ouderdom, Laelius en Scipio, moet weerstand geboden worden en de tekortkomingen ervan moeten met een nauwlettende zorg gecompenseerd worden. Zoals tegen een ziekte gevochten moet worden, zo tegen de ouderdom. Er moet rekening gehouden worden met de gezondheid, men moet gematigde (lichaams)oefeningen uitvoeren, er moet maar zoveel gegeten en gedronken worden, dat de (lichaams)krachten hernieuwd, (en) niet onderdrukt worden. Echter niet alleen aan ons lichaam moet aandacht besteed worden, maar nog veel meer aan onze geest en ons gemoed. Want ook deze zaken (i.e. geest en gemoed) worden door de ouderdom uitgedoofd, tenzij je er zoals bij een lamp olie indruppelt. En het lichaam gaat weliswaar fysiek achteruit door de afmatting van (fysieke) oefeningen, de ziel verheft zich door te oefenen. Want met hen die Caecilius ‘de oude dwazeriken van het komisch toneel’ noemt, bedoelt hij hen die lichtgelovig, vergeetachtig en onachtzaam zijn. Dit zijn geen ondeugden van de ouderdom, maar wel van een ouderdom die krachteloos, onwetend, slap en slaperig is. *Zoals uitgelatenheid en (seksuele) begeerte typischer is voor jonge mannen dan voor ouden – toch is het niet karakteristiek voor alle jongeren, maar wel voor hen die niet rechtschapen zijn – zo is die gekheid van een oudje, die gewoonlijk dwaasheid wordt genoemd, kenmerkend voor oude mannen die lichtzinnig zijn, maar niet voor alle (oude mannen).* Appius, die zowel blind als oud was, had zeggenschap over vier stevige zonen, vijf meisjes, zo’n groot huis en zoveel ‘cliënten/horigen’. Hij bezat een geest die zo waakzaam was als een gespannen boog, en hij gaf niet, toen hij zwakker werd, toe aan de ouderdom. Hij handhaafde niet alleen gezag, maar ook zijn macht over de zijnen. Zijn slaven vreesden hem, zijn kinderen hadden ontzag voor hem, iedereen had hem lief. In dat huis vierden de gewoonten van de voorvaders en de discipline hoogtij. Zo is ouderdom immers eerzaam, als hij zichzelf verdedigt, als hij zijn eigen recht

behoudt, als hij aan niemand onderdanig is, als hij helemaal tot aan zijn laatste adem de baas is over zijn eigen domein. Zoals ik immers een jongeman waardeer, waarin iets van een oude man is, zo waardeer ik een oude man waarin iets van een jongeman is. Hij die dit nastreeft, zal van lichaam een oude man kunnen zijn, maar van geest zal hij dat nooit zijn.

Xander Feys
KU Leuven

